

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Γ. ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 20ο ΑΙΩΝΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΛΕΙΣΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

A. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

1. Το αγροτικό ζήτημα

2. Να περιγράψετε τις συνέπειες που είχε για την αγροτική παραγωγή η βιομηχανική επανάσταση τόσο στις ανεπτυγμένες χώρες όσο και στην Ελλάδα (ή Τι γνωρίζετε για την επίδραση της βιομηχανικής επανάστασης στην αγροτική οικονομία, τόσο στο δυτικό κόσμο γενικά όσο και στην Ελλάδα ειδικότερα;) (« Οι ραγδαίες εξελίξεις ... κοινωνικές συνθήκες »).

3. Σε ποια αποτελέσματα για την έγγεια ιδιοκτησία οδήγησε η διανομή των εθνικών κτημάτων αλλά και η διεύρυνση του ελληνικού κράτους μετά το 1881 ; (« Στον ελληνικό χώρο ... τεχνητές ελλείψεις »)

2α. Ποια μορφή έγγειας ιδιοκτησίας κυριάρχησε στην Ελλάδα από την ίδρυση του ελληνικού κράτους μέχρι την ενσωμάτωση σε αυτό των Επτανήσων (1864), της Άρτας και της Θεσσαλίας (1881); «Στον ελληνικό χώρο ... το ζήτημα της μεγάλης ιδιοκτησίας» σελ. 42 – 43

2β. Πώς επηρέασε η προοδευτική διανομή των εθνικών γαιών τη μορφή έγγειας ιδιοκτησίας που κυριάρχησε στο ελληνικό κράτος από την ίδρυσή του έως και την ενσωμάτωση σε αυτό των Επτανήσων (1864), της Άρτας και της Θεσσαλίας (1881); «Στον ελληνικό χώρο ... το ζήτημα της μεγάλης ιδιοκτησίας» σελ. 42 – 43

2γ. Ποια κατάσταση διαμορφώθηκε στα τσιφλίκια της Θεσσαλίας, μετά την ενσωμάτωση αυτής της περιοχής στην Ελλάδα (1881) και πώς αντιμετωπίστηκαν από το ελληνικό κράτος τα σχετικά ζητήματα κατά την περίοδο μέχρι και τους Βαλκανικούς πολέμους; «Τα «τσιφλίκια» της Θεσσαλίας αγοράστηκαν... μεγάλων εκτάσεων» σελ. 43

2δ. Ποια κατάσταση διαμορφώθηκαν στα τσιφλίκια της Θεσσαλίας, μετά την ενσωμάτωση αυτής της περιοχής στο ελληνικό κράτος, το 1881; «Τα «τσιφλίκια» αγοράστηκαν ... τεχνητές ελλείψεις» σελ. 43

3. Να αναφερθείτε στην ψήφιση νόμων του 1907 (νόμοι περί αλλοτριώσεων) που αφορούσαν το ιδιοκτησιακό καθεστώς και στην προσπάθεια εφαρμογής τους μέχρι την εποχή των Βαλκανικών Πολέμων (ή Να παρουσιάσετε τις πρακτικές των τσιφλικούχων της Θεσσαλίας που δημιούργησαν εντάσεις, καθώς και τις πολιτικές

επιπτώσεις που είχαν ή Πώς αντιμετωπίστηκαν από το ελληνικό κράτος τα ζητήματα που προέκυψαν σχετικά με τα τσιφλίκια της Θεσσαλίας κατά την περίοδο μέχρι και τους Βαλκανικούς πολέμους;) (« Οι πρακτικές ... μεγάλων εκτάσεων ») σελ. 43

4. Ποιοι ήταν οι στόχοι της αγροτικής μεταρρύθμισης του 1917 και σε ποια αποτελέσματα οδήγησε ; (« Το αποφασιστικό βήμα ... ανήλθε σε 40% »)

5. Πώς επηρέασε την αγροτική μεταρρύθμιση το προσφυγικό ζήτημα μετά την μικρασιατική καταστροφή, ποια προβλήματα δημιουργήθηκαν και με ποιες ενέργειες ολοκληρώθηκε τελικά η μεταρρύθμιση ; (« Μετά απο λίγα χρόνια ... Ρουμανία κ.λπ. »)

Επιπλέον ερωτήσεις (ερώτηση 4 – 5) σχετικά με την αγροτική μεταρρύθμιση:

1. Η αγροτική μεταρρύθμιση του 1917:

α) Ποιες συνθήκες υπαγόρευαν την εφαρμογή της;

β) Ποιο το περιεχόμενό της και ποια τα αποτελέσματά της; Απάντηση: α) σελ. 43 – 44: « Το αποφασιστικό βήμα ... στο επίκεντρο του κρατικού ενδιαφέροντος». β) σελ. 45: « Η αναδιανομή ... Βουλγαρία, Ρουμανία, κτλ. »

II. Η αγροτική μεταρρύθμιση του 1917:

α) Να παρουσιάσετε το περιεχόμενό της.

β) Να προσδιορίσετε τις συνέπειες της αγροτικής μεταρρύθμισης στην οικονομική ζωή της χώρας.

Απάντηση: α) « Η αναδιανομή ... σε καθεστώς μικροϊδιοκτησίας». β) « Με τη σειρά της ... Βουλγαρία, Ρουμανία κ.τ.λ. »

III. Να παρουσιάσετε τις γενικότερες συνθήκες που υπαγόρευαν την αγροτική μεταρρύθμιση του 1917. « Το αποφασιστικό βήμα ... κρατικού ενδιαφέροντος » σελ. 43 – 44

2. Τα πρώτα βήματα του εργατικού κινήματος

3. Ποιοι παράγοντες [1] δεν επέτρεψαν τη δημιουργία εργατικού κινήματος στην Ελλάδα σε όλη τη διάρκεια του 19ου αιώνα και μέχρι τους Βαλκανικούς Πολέμους; (ή Τι γνωρίζετε για το βαθμό / επίπεδο ανάπτυξης του ελληνικού εργατικού κινήματος μέχρι την εποχή των βαλκανικών πολέμων [« Οι διαφορές ... βαλκανικές (π.χ. Βουλγαρία)] καθώς και για τους παράγοντες που τον καθόρισαν [« Η απουσία ... ταξικό περιεχόμενο »] ;) (ή Τι γνωρίζετε για το επίπεδο ωριμότητας του ελληνικού εργατικού κινήματος έως την εποχή των Βαλκανικών πολέμων; Ποιοι

παράγοντες καθόρισαν το βαθμό ανάπτυξής του;) (« Οι διαφορές ... ταξικό περιεχόμενο»)

6α. Να διερευνήσετε τους λόγους για τους οποίους η πολιτική και κοινωνική επιρροή των σοσιαλιστικών ομάδων στην Ελλάδα του τέλους του 19ου αιώνα ήταν μικρή. «Η απουσία ... ταξικό περιεχόμενο» σελ. 46

7. Να εξηγήσετε τους λόγους που η ενσωμάτωση της Θεσσαλονίκης στο ελληνικό κράτος οδήγησε στην ανάπτυξη του εργατικού κινήματος (Ποια επίδραση άσκησε στο ελληνικό εργατικό κίνημα η ενσωμάτωση της Θεσσαλονίκης στην Ελλάδα κατά τους Βαλκανικούς πολέμους και γιατί;). (« Η κατάσταση αυτή ... εργατικής ιδεολογίας στη χώρα»)

7α. Να παρουσιάσετε τις εξελίξεις στο ελληνικό εργατικό κίνημα από την ενσωμάτωση της Θεσσαλονίκης στην Ελλάδα έως και τη δημιουργία του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδος (ΣΕΚΕ). («Η κατάσταση ... Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος».)

8. Να περιγράψετε τις εξελίξεις στο εργατικό κίνημα στη διάρκεια αλλά και μετά το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. (« Στη διάρκεια ... Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας »)

3. Οι οικονομικές συνθήκες κατά την περίοδο 1910 – 1922

4. Πως συνδέεται η πολιτική αντίληψη του βενιζελισμού με την οικονομική ανάπτυξη; (ή Να παρουσιάσετε το περιεχόμενο του όρου «βενιζελισμός» και να αναφερθείτε πιο συγκεκριμένα στην αντίληψη του βενιζελισμού για το ρόλο του ελληνικού κράτους) (ή Ποιο ρόλο απέδιδε ο βενιζελισμός στο ελληνικό κράτος στο πλαίσιο των γενικότερων σχεδίων του με στόχο την ανάπτυξη του ελληνοισμού;) (Ποιος ήταν ο ρόλος του ελληνικού κράτους, στο πλαίσιο των γενικότερων σχεδίων του βενιζελισμού με στόχο την ανάπτυξη του ελληνοισμού;) (« Στην περίοδο 1910 – 1922 ..δυνάμεων του έθνους.») σελ. 48

5. Να περιγράψετε τους παράγοντες που καθόριζαν την πολιτική του Βενιζέλου τη δεκαετία του 1910. (ή Να αναφερθείτε στη στάση που κράτησε η ελληνική αστική τάξη της Διασποράς απέναντι στο Βενιζέλο και τις πολιτικές του επιλογές. Ποιοι παράγοντες καθόρισαν αυτή τη στάση;) (ή Ποιοι λόγοι έκαναν την ελληνική αστική τάξη της Διασποράς να υποστηρίξει θερμά το Βενιζέλο και τις πολιτικές του επιλογές κατά την περίοδο 1910 – 1922 (« Ο Βενιζέλος ... στρατιωτικές δαπάνες ») σελ. 48

6. Με ποιους τρόπους αντιμετωπίστηκε η αγροτική κρίση του 1910 ; (ή [Πανελλήνιες εξετάσεις 2008] Να αιτιολογήσετε γιατί ήταν θετική η συμβολή της υπερπόντιας μετανάστευσης στην ελληνική οικονομία πριν από τους Βαλκανικούς πολέμους) (ή

Πώς επηρέασε η υπερπόντια μετανάστευση την Ελλάδα – σε επίπεδο τόσο κοινωνικό όσο και οικονομικό – κατά τις αρχές του 20ου αιώνα;) (« Το 1910 οι πρόσοδοι ... μεταναστών»)σελ. 48

7. Να περιγράψετε τις συνέπειες που προκάλεσαν στην ελληνική κοινωνία οι Βαλκανικοί Πόλεμοι [Πανελλήνιες εξετάσεις 2003] και την κατάσταση στην οποία βρισκόταν η Ελλάδα στις παραμονές του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. (ή Ποιες νέες δυνατότητες μπορούσε να αξιοποιήσει, αλλά και ποια νέα προβλήματα όφειλε να αντιμετωπίσει η Ελλάδα αμέσως μετά τη λήξη των Βαλκανικών πολέμων;) (« Το κόστος των βαλκανικών πολέμων ... Παγκόσμιος Πόλεμος »)σελ. 49

4. Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος

5. Ποια προβλήματα δημιουργήθηκαν πριν η Ελλάδα τελικά συμμετάσχει στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο ; (ή Να παρουσιάσετε τις συνθήκες υπό τις οποίες συμμετείχε η Ελλάδα στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο) (« Η συμμετοχή της Ελλάδας ... συνέπειες στο μέλλον ») σελ. 49 – 50

6. Τι γνωρίζετε για τα δάνεια που παραχωρήθηκαν στην Ελλάδα μετά το 1917 ; (ή Πώς καλύφθηκε το κόστος συμμετοχής της Ελλάδας στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο;) (ή Τι γνωρίζετε για τον τρόπο με τον οποίο δάνεισαν οι Σύμμαχοι την Ελλάδα, προκειμένου η τελευταία να λάβει μέρος στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο;) («Όταν με την επέμβαση των Συμμάχων .. δεν άργησαν να φανούν ») σελ. 50

14α Τι γνωρίζετε για τον τρόπο με τον οποίο δάνεισαν οι Σύμμαχοι την Ελλάδα, προκειμένου η τελευταία να λάβει μέρος στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο; («Όταν, με την επέμβαση ... βρέθηκε χωρίς αντίκρισμα» σελ. 50

15. Να περιγράψετε τις συνέπειες που προκάλεσε σε οικονομικό επίπεδο η κυβερνητική αλλαγή στην Ελλάδα του 1920 και να αναφέρετε πώς αντιμετωπίστηκαν από τη νέα κυβέρνηση. (« Το Νοέμβριο του 1920 ... βαρύτερες συνέπειές της ») σελ. 50

16. Τι γνωρίζετε για την πρώτη – πρακτική «διχοτόμηση της δραχμής» που εφαρμόστηκε το Μάρτιο του 1922 και την αποτελεσματικότητα του μέτρου αυτού ; («Το Νοέμβριο του 1920 ... συνέπειές της ») σελ. 50

5. Η οικονομική ζωή κατά την περίοδο 1922 – 1936

6. Ποιες πληθυσμιακές αλλαγές / μεταβολές προκάλεσε στην Ελλάδα η Μικρασιατική καταστροφή ; (« Η καταστροφή του 1922 ... νέα αρχή ») σελ. 51

7. Να περιγράψετε την αντίδραση του κρατικού μηχανισμού μετά τη Μικρασιατική καταστροφή και το είδος των προβλημάτων που παρουσιάστηκαν. (ή Να παρουσιάσετε και να αξιολογήσετε την αντίδραση του ελληνικού κρατικού

μηχανισμού στα προβλήματα που προέκυψαν μετά την άφιξη των προσφύγων της Μικρασιατικής καταστροφής) (« Η άφιξη των προσφύγων ... αποτελεσματικό τρόπο ») σελ. 51 – 52

6. Η ελληνική οικονομία κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου

7. Σε ποια κατάσταση βρισκόταν η ελληνική οικονομία την περίοδο 1919 – 1939 ; (ή Ποια πλεονεκτήματα εμφάνιζε η Ελλάδα του μεσοπολέμου, σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο;) (« Η Ελλάδα του μεσοπολέμου ... μέσα στην καταστροφή ») σελ. 52

7. Οι μεγάλες επενδύσεις

8. Πώς αντιμετωπίστηκε το πρόβλημα της υδροδότησης της Αθήνας που είχε οξυνθεί μετά την έλευση των προσφύγων από τη Μικρά Ασία ; (« Οι ραγδαίες εξελίξεις ... Μαραθώνα »)

9. Τι γνωρίζετε για την εγκατάσταση παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος στην Αθήνα αλλά και την ανάπτυξη δικτύου αστικών συγκοινωνιών ; (« Την ίδια περίπου εποχή ... λεκανοπέδιο της Αττικής »)

20α – 21α : [Πανελλήνιες εξετάσεις 2007] Ποιες μεγάλες επενδύσεις έγιναν στην Αθήνα στους τομείς της υδροδότησης και της παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος κατά την περίοδο του μεσοπολέμου; («Οι ραγδαίες αλλαγές ... τραμ και λεωφορεία») σελ. 52 – 53

22. Ποιες προσπάθειες ανάπτυξης των υποδομών στην Αττική αλλά και σε ολόκληρη τη χώρα έγιναν την περίοδο του Μεσοπολέμου ; (ή Τι γνωρίζετε για τα μεγάλα έργα που έγιναν στην Ελλάδα κατά το μεσοπόλεμο;) (« Οι ραγδαίες αλλαγές ... καλλιεργούμενων εδαφών ») σελ. 52 – 53

8. Η Τράπεζα της Ελλάδος

9. Ποιοι λόγοι / παράγοντες οδήγησαν στην ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδος, ποια προβλήματα / αντιδράσεις δημιουργήθηκαν και πότε τελικά άρχισε η λειτουργία της ; (« Το 1927 ... ένα χρόνο αργότερα ») σελ. 53

10. Περιγράψτε τις ενέργειες / δραστηριότητα της Τράπεζας της Ελλάδος την περίοδο 1928 – 1932 και το ρόλο που αυτή έπαιξε στην οικονομική ανάπτυξη του κράτους. (« Παρά τις αντιδράσεις ... Νέα Υόρκη το 1929 »)

23α – 24α : [Πανελλήνιες εξετάσεις 2002] Ποιοι ήταν οι λόγοι της ίδρυσης και ποια τα αποτελέσματα της δραστηριότητας της Τραπεζής της Ελλάδος έως το 1932; («σελ. Το 1927 ... το 1929») σελ. 53

9. Η κρίση του 1932

10. Σε ποια κατάσταση βρισκόταν η ελληνική οικονομία πριν εκδηλωθεί (παραμονές) η οικονομική κρίση του 1932 ; (« Η παγκόσμια οικονομία ... αισιοδοξία ») σελ. 53 – 54

11. Με ποιες ενέργειες προσπάθησε η ελληνική κυβέρνηση να αποτρέψει την οικονομική κρίση το 1932 και ποια αποτελέσματα τελικά πέτυχε ; (« Οι προσπάθειες της ελληνικής κυβέρνησης ... συμφωνίες ») σελ. 53 – 54

12. Τι γνωρίζετε για τη μέθοδο « κλήριγκ » στο χώρο της οικονομικής πρακτικής ; (« Στο εξωτερικό εμπόριο ... θετικά στοιχεία »)

13. Πώς επηρέασε τελικά η οικονομική κρίση του 1932 την Ελλάδα σε πολιτικό επίπεδο ; (« Οι πιο σημαντικές ... επιβολή δικτατορίας ») .

25α – 26α – 27α : [Πανελλήνιες εξετάσεις 2006] Πώς εκδηλώθηκε στην Ελλάδα η « κρίση του 1932 » και ποιες ήταν οι επιπτώσεις της στο οικονομικό πεδίο ; « Η παγκόσμια οικονομική κρίση ... θετικά στοιχεία » σελ. 53 – 54

25α – 26α – 27α – 28α : Πώς εκδηλώθηκε στην Ελλάδα η « κρίση του 1932 » και ποιες ήταν οι επιπτώσεις της τόσο στο οικονομικό πεδίο όσο και στο πολιτικό ; « Η παγκόσμια οικονομική κρίση ... επιβολή δικτατορίας » σελ. 53 – 54

[1] Παράγοντες που λειτούργησαν ανασταλτικά για την ανάπτυξη ισχυρού εργατικού κινήματος στην Ελλάδα του 19ου αιώνα